

HARTENBOS
LANDGOED

flora

SAAMGESTEL

deur

Danie & Sonja Duvenage

foto's

Barry Hall

En God het gesê: Laat die aarde voortbring grasspruitjies, plante wat saad gee en bome wat, volgens hulle soorte, vrugte dra, waarin hulle saad is, op die aarde. En dit was so.

Die aarde het voortgebring grasspruitjies, plante wat saad gee volgens hulle soorte en bome wat vrugte dra, waarin hulle saad is, volgens hulle soorte. Toe sien God dat dit goed was.

(Genesis 1:11 en 12, 1953 Vertaling)

Opedra aan ons vriend en mede Landgoed eienaar, Barry Hall.

Barry het met sy foto's, aansporing en kennis wat hy vrylik met ons gedeel het, gehelp om hierdie gids die lig te laat sien.

HARTENBOS LANDGOED

Flora

Saamgestel deur:

DANIE DUVENAGE

SONJA DUVENAGE

Fotos

BARRY HALL

1ste Uitgawe 2019

Erkenning

Die meerderheid foto's in hierdie gids is bygedra deur Barry Hall, wat ook gereeld sy kennis en ervaring met ons gedeel het.

Ander foto's is weer afkomstig van die Suid-Afrikaanse Nasionale Biodiversiteitsinstituut, Suid-Afrika se webblad ([SANBI se - PlantzAfrica](#)), waar toestemming verleen word dat foto's en inligting van daardie webwerf in ander media mag gebruik mag word, maar nie vir kommersiële doeleindes nie, en mits SANBI erken word.

Inligting is vanuit verskeie bronne bymekaargemaak. Die meeste inligting kom vanuit SANBI.org en pza.sanbi.org maar verskeie ander bronne is ook gebruik.

Erkenning aan die bronne word dus gerespekteer en derhalwe kan geen gedeelte van hierdie dokument beskou word as eie aan die opstellers daarvan nie.

INHOUDSOPGAWE

OORSPRONG VAN HIERDIE GIDS.....	12
OMGEWING EN PLANTEGROEI VAN DIE AREA	14
Die Fynbos bioom.....	14
DIE TUINROETE	16
DIE “RECORD OF DECISION” (“ROD”).....	18
WAT OM TE PLANT?	20
WAT SÊ DIE GEDRAGSREËLS?.....	21
Acacia karroo (her-klassifiseer as Vachellia karroo).....	24
soetdoring (Afr.); sweet thorn (Eng.).....	24
Aptenia cordifolia	25
rooi brakvygie, brakvygie (Afr.); baby sun rose, red aptenia (Eng.)	25
Gazania krebsiana.....	26
gousblom, botterblom (Afr.); terracotta gazania (Eng.)	26
Agapanthaceae.....	27
Agapanthus.....	27
Anchusa capensis.....	28
vergeetmynietjie, ystergras, koringblom, ossetongblaar (Afr.); cape-forget-me-not, anchusa (Eng.).....	28
Clivia miniata var. citrina.....	30
geelboslelie (Afr.); yellow clivia, yellow bush lily, lemon-colored natal lily (Eng.)	30
Aloe arborescens.....	32
kransaalwyn (Afr.); krantz aloe (Eng.)	32
Buddleja saligna	34
kanferbos (Afr.); false olive (Eng.); witolien.....	34
Tecomaria capensis (Bignoniaceae family)	36
kaapse kanferfoelie, trompetters (Afr.); cape honeysuckle, tecomaria (Eng.).....	36
Barleria obtusa.....	38
bosviooltjie (Afr.); bush violet, barleria (Eng.)	38
Bauhinia galpinii	40
vlam-van-die-vlakte (Afr.); pride of de kaap (Eng.).....	40
Carissa bispinosa.....	42
bosnoemnoem (Afr.); forest num-num (Eng.).....	42
Chrysanthemoides monilifera (herklassifiseer as Osteospermum moniliferum).....	43
bietou, bosluisbessie, (Afr.); bietou, tick berry, bush-tick berry (Eng.).....	43
Dodonaea viscosa var. angustifolia	44
sandolien, ysterbos (Afr.); sand olive (Eng.)	44
Diospyros dichrophylla.....	46
gewone sterappel, gifsterappel (Afr.); poison star-apple (Eng.).....	46
Geranium incanum.....	48
horlosies, vrouetee, bergtee, (Afr.); carpet geranium (Eng.).....	48
Grewia occidentalis	49
kruisbessie (Afr.); cross-berry, four-corner (Eng.)	49
Gymnosporia buxifolia	50
gewone pendoring, pendoring, stinkdoring, lemoendoring (Afr.); piket thorn, (Eng.)	50
Lessertia frutescens.....	52
kankerbos, blaasbossie, blaas-ertjie, eendjies, gansiekeurtjie, klappers, hoenderbelletjie (Afr.);	
sutherlandia, cancer bush, balloon pea (Eng.)	52
Leonotis leonurus	53
wildedagga, duiwelstabak (Afr); wild dagga, lion's ear, leonotis (Eng.).....	54
Lobelia erinus.....	56
Lobelia	56
Nemesia strumosa	58
balsa mienie, leeubekkie, rooileeubekkie (Afr.); nemesia (Eng.).....	58

Ochna serrulata.....	59
fynblaarrooihout; rooihoutbos (Afr.); mickey mouse bush (Eng.)	59
Olea europaea var. africana.....	60
olienhout (Afr.); wild olive (Eng.)	60
Colpoon compressum (Voorheen Osyris compressa)	61
pruimbos, jakkalspruim, bessiebas, looibos (Afr.); cape sumach, coastal tannin bush (Eng.).....	61
Polygala myrtifolia.....	62
septemberbossie, augustusbossie, blouertjie, langelede (Afr.); september bush (Eng.).....	62
Pterocelastrus tricuspidatus	64
kershout, kersiehout, rooikersiehout, witpeer, witpeerhout (Afr.); candlewood, cherrywood (Eng.) ..	64
Phygelius capensis	65
kaapse rivierklokkie (Afr.); cape fuchsia (Eng.)	65
Rhamnus prinoides	66
blinkblaar, camdeboostinkhout (Afr.); african dogwood, camdeboo stinkwood (Eng.).....	66
Rumohra adiantiformis	67
seweweeks varing (Afr.); seven weeks fern (Eng.).....	67
Rhus laevigata (her-klassifiseer as Searsia laevigata).....	68
duinetaaibos (Afr.); dune taaibos (Eng.)	68
Rhus lucida (her-klassifiseer as Searsia lucida)	70
blinktaaibos, slaptaaibos (Afr.); glossy crowberry, glossy currant, glossy wild currant (Eng.);	70
Rubiaceae inerme (herklassifiseer as Canthium inerme)	72
gewone bokdrol, doringels (Afr.); turkey-berry, Cape date (Eng.)	72
Salvia aurea.....	73
bruinsalie, sandsalie, strandsalie, geelblomsalie (Afr.); golden sage, beach sage, dune sage, sand sage (Eng.);.....	73
Sideroxylon inerme.....	74
witmelkhout, melkhoutboom, melkbessie (Afr.); white milkwood (Eng.).....	74
Tarchonanthus camphoratus.....	76
vaalbos, wildekanferbos (Afr.); camphor bush (Eng.).....	76
Tulbaghia simmleri.....	78
soetwildeknoffel, (Afr.); sweet wild garlic, sweet garlic, fragrant tulbaghia (Eng.);.....	78
Virgilia oroboides	80
keurboom (Afr.); blossom tree, amaqua tree (Eng.).....	80
INHEEMS EN AARD GOED OP DIE LANDGOED	82
Aloe maculata All.	84
bontaalwyn (Afr.); soap aloe (Eng.).....	84
Cleretum bellidiforme	85
bokbaavygie, sandvygie, skilpadkos, ysplant (Afr.); buckbay-vygie, livingstone bokbayfig, livingstone daisy (Eng.).....	85
Dais cotinifolia	86
kannabas (Afr.); pompon tree (Eng.).....	86
Helichrysum petiolare	87
kooigoed (Afr.); silver bush everlasting, licorice plant (Eng.)	87
Leucospermum cordifolium.....	88
speldekussing, bobbejaanklou, luisiesboom, luisiesbos (Afr.); pincushion (Eng.).....	88
Leucospermum praecox.....	90
Mosselbaai speldekussing, speldekussing (Afr.); Mosselbay pincushion, large tufted pincushion (Eng.)	90
Plectranthus neochilus	92
knoffelsalie (Afr.); lobster flower (Eng.)	92
Portulacaria afra.....	94
spekboom; olifantskos (Afr.); porkbush, elephant's food (Eng.).....	94
Podocarpus falcatus.....	96
outeniekwageelhout (Afr.); outeniqua yellowwood (Eng.)	96
Salvia africana-lutea.	97
blousalie, bloublomsalie, Afrikaansesalie, perdesalie, wildesalie (Afr.); blue African sage, blue sage, wild sage, African sage, purple sage (Eng.)	97
Tarchonanthus littoralis	98
kuskanferbos (Afr.); coastal camphor bush (Eng.).....	98
Vachellia sieberiana woodii	100
papierbasdoring (Afr.); paperbark thorn (Eng.).....	100

BESKERMDE PLANTE	102
Sideroxylon inerme.....	102
witmelkhout, melkhoutboom, melkbessie (Afr.); white milkwood (Eng.).....	102
INDRINGERS & UITHEEMSE PLANTE	103
Kyk uit vir:	104
Acacia cyclops.....	106
rooikrans (Afr.); red eye (Eng.).....	106
Acacia saligna.....	107
goudwilger (Afr.); port jackson (Eng.).....	107
Eucalyptus grandis.....	108
bloekomboom, salingabloekom (Afr.); eucalyptus, gum-tree (Eng.).....	108
Lantana camara.....	109
gewone lantana; gomdagga (Afr.); lantana, bird's brandy; cherry pie; tick-berry (Eng.),.....	109
Opuntia ficus-indica.....	110
boereturksvy, grootdoringturksvy doringturksvy (Afr.); mission prickly pear, sweet prickly pear (Eng.).....	110
Anredera cordifolia.....	111
madeira ranker (Afr.); Madeira vine, milkwood, lamb's tails, mignonette vine, jalap, potato vine (Eng.).....	111
UITHEEMS	112
Wat om definitief nie te plant nie:	112
Passiflora edulis.....	114
grenadella (Afr.); Purple granadilla, yellow passion fruit (Eng.).....	114
Pennisetum setaceum.....	116
pronkgras (Afr.); fountain grass (Eng.).....	116
Yucca filamentosa, Yucca flaccida.....	118
adam se naald (Afr); adam's needle (Eng.).....	118

Oorsprong van hierdie gids

As Gautengers met 'n skamele kennis van die plantegroei van die Tuinroete of Fynbos, het ons in 2015 Hartenbos Landgoed ons tuiste gemaak. Ons het ons nuwe tuin begin aanlê en die aanbevole plantlys in die landgoed se Gedragsreëls geraadpleeg, maar ons het gou besef ons het geen idee van hoe die plante lyk wat aanbeveel word nie. Ons het die plantlys geneem en begin met navorsing en baie inligting bymekaarmaak.

Intussentyd het mede Landgoed eenaar, Barry Hall, 'n idee gehad om foto's te neem van die inheemse plante wat op die Landgoed voorkom. Ons het saam besluit, om waar moontlik, sy foto's in hierdie gids te inkorporeer en dit aan die Landgoed beskikbaar te stel as hulpmiddel wanneer plante gekies word om in tuine geplant te word.

Tydens ons navorsing het ons vasgestel dat Hartenbos Landgoed geleë is in 'n area wat deur plantkundiges beskryf word as die Kleinbrak Strandveld streek — of ook bekend as die FS 9 bioom. Die natuurlike plantegroei word gedomineer deur fynblaar-erikas, 'n restoïde element en sekere proteas.

Hartenbos Landgoed het ook wetlike verpligtinge onder die ROD (meer hieroor verder in die gids) om die omgewing wat deel vorm van die grond te bewaar. Hier moet ons as inwoners kollektief fokus op bewaring van die inheemse en plaaslike plantegroei.

Die doel van hierdie gids is om met hierdie verantwoordelikheid behulpsaam te wees, om die inligting te deel en, om te wys hoe die plante lyk waarna verwys word in [paragraaf 16.2 van die Gedragsreëls](#).

Die Landgoed is een van min landgoedere wat kan spog met die hoeveelheid grond wat vir die bewaring van plantegroei gereserveer is. Dit is immers een van die aantrekkings wat ons almal uit die staanspoor na die Landgoed gelok het!

Ons wil, met die hulp van hierdie gids, 'n bewustheid aanwakker by eenaars omtrent die sensitiewe aard van die omgewing en 'n samehorigheid skep waarin ons almal saamwerk om die unieke identiteit van Hartenbos Landgoed te bewaar.

Hierdeur kan ons dan as eenaars verseker dat Hartenbos Landgoed, nie net sy verpligtinge nakom nie maar dat ons ook die Landgoed se aantrekkingskrag en natuurlike plante-glorie behou.

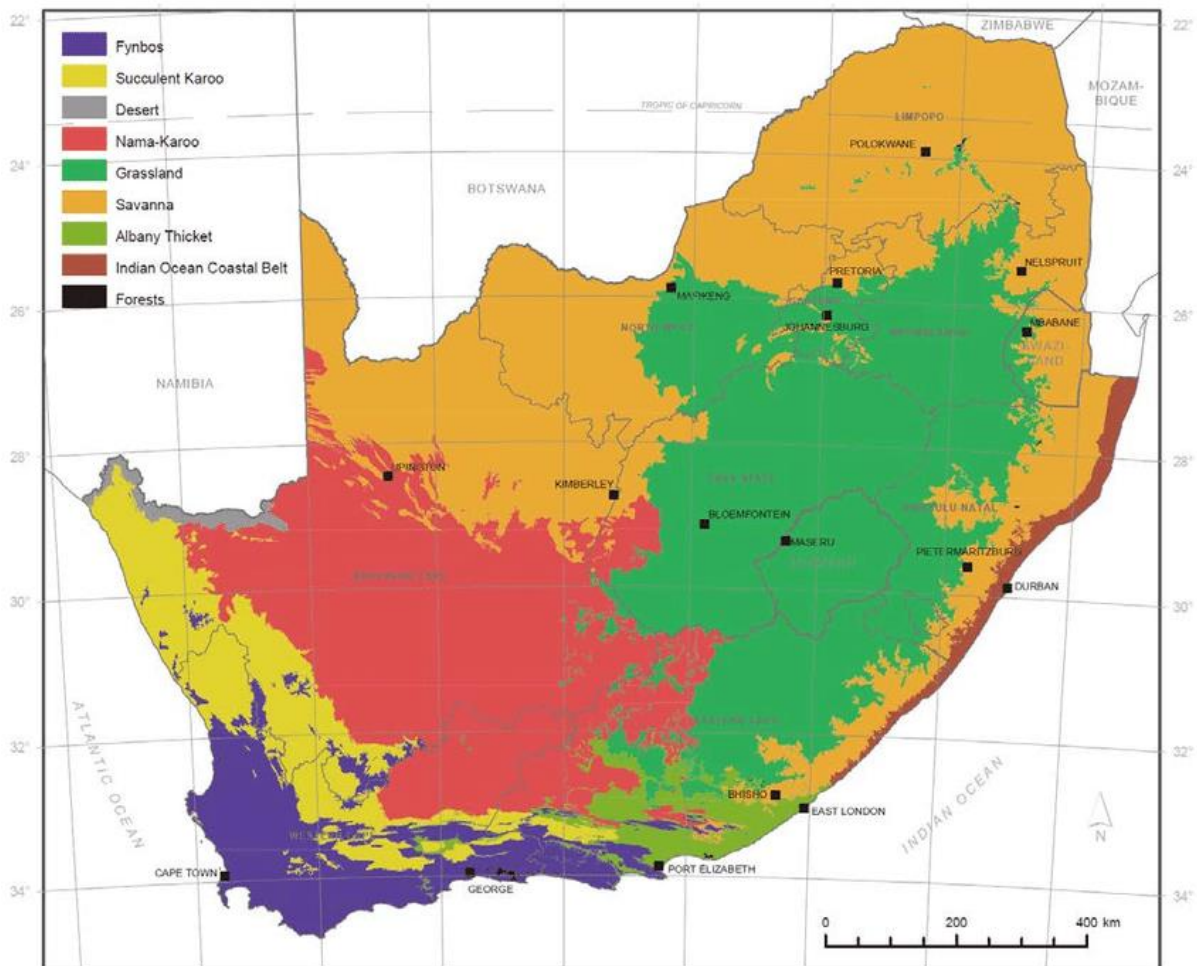
Landgoed-groete
Danie en Sonja Duvenage

Omgewing en plantegroei van die area

Die Fynbos bioom

Suid-Afrika het nege biome (omgewingsbeskrywings vir plantegroei) wat soos volg daarna uitsien:

Kaart wat die nege biomes in Suid-Afrika aandui. (Mucina & Rutherford, 2006). Oorsprong: [ResearchGate](#)

Die Suid- en Westelike dele van die Kaap val onder die Fynbos bioom. Die Fynbos bioom bestaan hoofsaaklik uit Fynbos en renosterveld. Dit is egter ook belangrik om kennis te neem dat die spesifieke bioom verskeie onderafdelings in terme van plantegroei het. Die plantegroei van die Fynbos omgewing bestaan hoofsaaklik uit:

- Struikgrasse (Restionaceae);
- Proteas (Proteaceae); en
- Erikas (Ericaceae, Asteraceae, Bruniaceae, Rhamnaceae en Thamelaeceae).

Fynbos aard hoofsaaklik in sanderige, arm grond wat gewoonlik suur van aard is. Fynbos maak nie goeie voer uit vir enige diere, voëls of insekte nie.

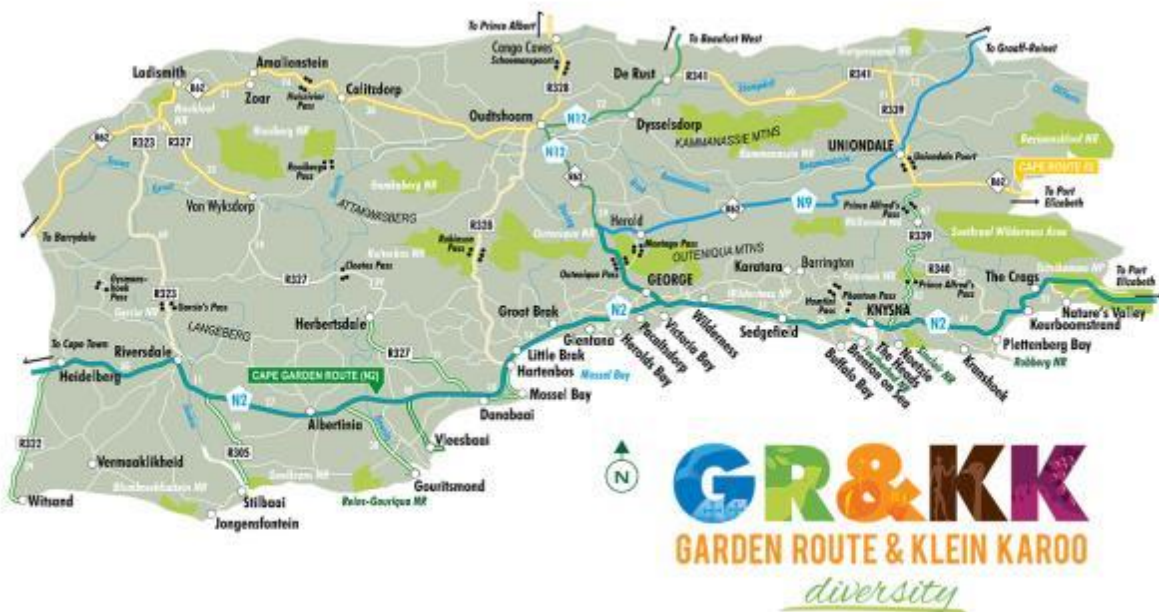
Die Fynbos streek is in 'n nou strook aan die suidwestelike gedeelte van Afrika en word beskou as 'n lewende skat. Op geen ander plek in die wêreld kom daar soveel verskillende spesies van plante in so 'n klein area voor nie. Hierdie bioom staan bekend as die Fynbos Bioom en dit is uniek aan die Kaapse blommestreek.

Die Kaapse blommestreek is die kleinste van die ses blommestreekte in die wêreld en die enigste wat in sy geheel in een land voorkom. Dit bevat 8700 plantspesies waarvan 68% slegs hier voorkom. In Suid Afrika beslaan hierdie streek slegs 6% van die grondoppervlak maar dit bevat 36% van al die spesies wat voorkom in die land.

Die Tuinroete

Die Tuinroete is sekerlik van die mooiste en mees diverse areas in die land; met die see, strande, riviere en riviermondings, mere in die Sedgefield en Wildernis omgewing, die Outeniqua en Langeberge met verskeie pragtige passe, die Knysna woud, en anderkant die Outeniqua die klein Karoo en anderkant die Swartberge die Karoo — al hierdie natuurlike prag is maklik bereikbaar selfs vir 'n dag-uitstappie.

Gaan ontdek gerus; ry uit in die rigting van Petro SA, draai af rigting Herbertsdale en volg die pad na Vanwyksdorp en voor jy weet bevind jy jou in die mees asemrowende omgewing tussen die berge. Dáár wil jy elke vyf tree stop en foto's neem van wabome, speldekussings, proteas, varings en dosyne ander plante wat natuurlik voorkom rég langs die pad. Vat 'n ander pad na Vermaaklikheid vanaf Stilbaai en verwonder jou aan die fynbos wat jou wil laat plaas koop in die omgewing. Ry uit in die rigting van Boggomsbaai en gaan braai, of sit net en staar na die asemrowende uitsig oor die see by Fransmanshoek. Jy kan selfs ook gaan braai binne in die Knysna Bos by Diepwalle en/of Jubilee Creek.

Oorsprong van kaart: <http://www.visitgardenrouteandkleinkaroo.com/grkk-map/>

Die “Record of Decision” (“ROD”)

Eko-Landgoed

Alhoewel daar nie spesifieke wetgewing bestaan wat 'n eko-landgoed beskryf nie, word die term gebruik deur ontwikkelaars vir ontwikkelings wat deur die owerhede goedgekeur is onder spesifieke voorwaardes en regulasies.

Hartenbos Landgoed met sy besondere natuur kan beskou word as 'n eko-landgoed, aangesien die omgewingsbestuur van 'n groot gedeelte van die grond (duinarea) voorgeskryf word deur die Departement van Omgewingsake onder die ROD (Record of Decision). Hierdie kondisies bly onbeperk geldig. Die kondisies in die ROD van toepassing op die natuur lyk soos volg:

“7. 'n Omgewingsbestuursplan (“OP”) moet ingedien word om die omgewing tydens die ontwikkeling te beskerm;

8. Die OP moet die volgende inligting bevat:

- a. plante wat beskerm behoort te word
- b. rehabilitasie van plante tydens en na die ontwikkelingsfase
- c. die beheer van indringerplante
- d. toegangsbeheer
- e. reëls in verband met die aanhou van troeteldiere
- f. monitering en beskerming van die hoogs sensitiewe duin area
- g. die verantwoordelikheid van die bestuur van die Landgoed om die OP na te kom

11. Daar moet 'n trust fonds gestig word waaruit die kostes van die omgewingsbestuur betaal moet word. Vir hierdie doel moet ten minste 1% van die verkope van eiendom deur die verkopers aan die fonds oorbetal word

12. Die eienaars van eiendom moet wettiglik gebind word tot nakoming van die OP

13. Geen heinings sal toegelaat word op sensitiewe beboste gedeelte van die grond nie

14. Geboue en ontwikkeling sal beperk word tot 'n vooraf bepaalde area

15. Daar moet 'n heining wees wat die sensitiewe area beskerm teen ongemagtigde toegang en geen ander muur of heining mag opgerig word nie

16. Toegang tot die sensitiewe area moet beheer word en geen deurgang na die strand sal oor die sensitiewe area toegelaat word nie

17. Geen infrastruktuur of paaie mag oor grond aangebring word waar die helling meer as 1:4 is nie

21. Die Direkoraat Omgewingsake sal binne 24 uur verwittig word van enige verbreking van die terme van die ROD

22. Departementele ondersoekers sal te alle redelike tye toegang kan verkry tot die eiendom.

Die Reëls bevat die voorwaardes wat van toepassing is op eienaars asook 'n lys van plante wat op die landgoed geplant mag word en dit word geteken as deel van die koop-transaksie vir eiendom op die Landgoed.

Wat om te plant?

Kies van plante

Wees versigtig wanneer plante aangekoop word by kwekerye. Nie al die kwekery dui op 'n duidelike wyse aan wanneer 'n plant uitheems is nie. Wees veral versigtig wanneer fynbos aangekoop word by kwekerye. Australiaanse Fynbos word graag deur plaaslike kwekerye verskaf sonder sodanige identifikasie. Eienaars moet eerder eers navraag of navorsing doen wanneer plante aangekoop word vir vestiging op die Landgoed.

Aanplant van indringerplante word streng verbied in terme van die reëls en eienaars mag nie toelaat dat uitheemse plante om hulle dele aangeplant word nie. Uitheemse plante kan baie maklik vervuil omdat hulle natuurlike vyande nie in ons omgewing teenwoordig is nie. Rooikrans, Port Jackson en Lantana is goeie voorbeelde hiervan.

Gras

Alhoewel die aanplant van gras om wonings toegelaat word, is dit werd om te weet dat meeste van die eko-landgoedere baie beperkings op die aanplant van gras plaas. Gras benodig water en baie onderhoud om netjies te bly en om nie buite beheer te raak nie. Verder kom die gras wat aangeplant word (kikuyu, Bermuda/kweek, LM/Berea) nie natuurlik in die omgewing voor nie.

Kweek (*Cynodon dactylon*) word self tans oorweeg vir indringer status (sien <http://www.invasives.org.za/component/k2/item/1373-permits-needed-for-planting-indigenous-cynodon-grass>). Kikuyu word wydverspreid gebruik (gehard, het min water nodig, dus die rede dat dit die dominerende grassoort op gholfbane is).

Grasperke bly egter onnatuurlik vir die omgewing, probeer daarom om die aanplant daarvan te beperk en selfs te vermy.

Wat sê die Gedragsreëls?

Uittreksel uit Hartenbos Landgoed Gedragsreëls (Artikel 10(2)(b) van die Wet op Bestuur van Deeltitelskemas, Wet Nr 8 van 2011):

16. TUINE BY DELE

16.1 Eienaars wat tuine wil aanlê of wysig insluitende grasperke moet vooraf skriftelik by die Trustees aansoek doen vir sodanige tuine, welke aansoek nie sonder goeie rede weerhou mag word nie. Die aansoek moet 'n skets bevat van die ligging van die tuin asook die grootte daarvan en die lys van plante wat geplant sal word. Die Trustees mag sodanige redelike voorwaardes as wat toepaslik geag mag word oplê met die goedkeur van die aansoek.

16.2 Eienaars of bewoners mag 'n blom-of struikbedding op die gemeenskaplike eiendom rondom die betrokke deel skep, **onderhewig daaraan dat daar slegs inheemse plante en struike geplant word**. Eienaars of bewoners wat 'n bedding wil skep, moet sterk oorweging gee aan die volgende plantsoorte:-

Acacia karroo (her-klassifiseer as Vachellia karroo)	soetdoring (Afr.); sweet thorn (Eng.)
Aptenia cordifolia	rooi brakvygie, brakvygie (Afr.); baby sun rose, red aptenia (Eng.)
Agapanthaceae	Agapanthus
Clivia miniata var. citrina	geelboslelie (Afr.); yellow clivia, yellow bush lily, lemon-colored natal lily (Eng.)
Anchusa capensis	vergeetmynietjie, ystergras, koringblom, ossetongblaar (Afr.); cape-forget-me-not, anchusa (Eng.)
Aloe arborescens	kransaalwyn (Afr.); krantz aloë (Eng.)kanferbos (Afr.); false olive (Eng.); witolien
Buddleja saligna Bignoniaceae family	kanferbos (Afr.); false olive (Eng.); witolien kaapse kanferfoelie, trompetters (Afr.); cape honeysuckle, tecomaria (Eng.)
Barleria obtusa	bosviooltjie (Afr.); bush violet, barleria (Eng.)
Bauhinia galpinii	vlam-van-die-vlakte (Afr.); pride of de kaap (Eng.)
Rubiaceae inerme (herklassifiseer as Canthium inerme)	gewone bokdrol, doringels (Afr.); turkey-berry, Cape date (Eng.)
Carissa bispinosa	bosnoemnoem (Afr.); forest num-num (Eng.)
Chrysanthemoides monolifera (herklassifiseer as Osteospermum moniliferum)	bietou, bosluisbessie, (Afr.); bietou, tick berry, bush-tick berry (Eng)
Dodonaea viscosa var. angustifolia	sandolien, ysterbos (Afr.); sand olive (Eng.)
Diospyros dichrophylla	gewone sterappel, gifsterappel (Afr.); poison star-apple (Eng.)
Geranium incanum	horlosies, vrouetee, bergtee, (Afr.); carpet geranium (Eng.)

<i>Grewia occidentalis</i>	kruisbessie (Afr.); cross-berry, four-corner (Eng.)
<i>Gymnosporia buxifolia</i>	gewone pendoring, pendoring, stinkdoring, lemoendoring (Afr.); piket thorn, (Eng.)
<i>Leonotis leonurus</i>	wildedagga, duiwelstabak (Afr.); wild dagga, lion's ear, leonotis (Eng.)
<i>Lobelia erinus</i>	Lobelia
<i>Nemesia strumosa</i>	balsa mienie, leeubekkie, rooileeubekkie (Afr.); nemesia (Eng.)
<i>Ochna serrulata</i>	fynblaarrooihout; rooihoutbos (Afr.); mickey mouse bush (Eng.)
<i>Olea europaea var. africana</i>	olienhout (Afr.); wild olive (Eng.)
<i>Colpooon compressum</i> (Voorheen <i>Osyris compressa</i>)	pruibos, jakkalspruim, bessiebas, loobos (Afr.); cape sumach, coastal tannin bush (Eng.)
<i>Polygala myrtifolia</i>	septemberbossie, augustusbossie, blouertjie, langelede (Afr.); september bush (Eng.)
<i>Pterocelastrus tricuspidatus</i>	kershout, kersiehout, rooikersiehout, witpeer, witpeerhout (Afr.); candlewood, cherrywood (Eng.)
<i>Phygелиus capensis</i>	kaapse rivierklokkie (Afr.); cape fuchsia (Eng.)
<i>Rhamnus prinoides</i>	blinkblaar, camdeboostinkhout (Afr.); african dogwood, camdeboo stinkwood (Eng.)
<i>Rumohra adiantiformis</i>	seweeweeks varing (Afr.); seven weeks fern (Eng.)
<i>Rhus laevigata</i> (her-klassifiseer as <i>Searsia laevigata</i>)	duinetaaibos (Afr.); dune taai-bos (Eng.)
<i>Rhus lucida</i> (her-klassifiseer as <i>Searsia lucida</i>)	blinktaai-bos, slaptaai-bos (Afr.); glossy crowberry, glossy currant, glossy wild currant (Eng.);
<i>Salvia aurea</i> voorheen <i>Salvia africana-lutea</i>	bruinsalie, sandsalie, strandsalie, geelblomsalie (Afr.); golden sage, beach sage, dune sage, sand sage (Eng.);
<i>Sideroxylon inerme</i>	witmelkhout, melkhoutboom, melkbessie (Afr.); white milkwood (Eng.)
<i>Lessertia frutescens</i>	kankerbos, blaasbossie, blaas-ertjie, eendjies, gansiekeurtjie, klappers, hoenderbelletjie (Afr.); sutherlandia, cancer bush, balloon pea (Eng.)
<i>Tarchonanthus camphorates</i>	vaalbos, wildekanferbos (Afr.); camphor bush (Eng.)
<i>Tulbaghia simmleri</i>	soetwildeknoffel, (Afr.); sweet wild garlic, sweet garlic, fragrant tulbaghia (Eng.);
<i>Virgilia oroboides</i>	keurboom (Afr.); blossom tree, amaqua tree (Eng.)

Acacia karroo (her-klassifiseer as Vachellia karroo)

soetdoring (Afr.); sweet thorn (Eng.)

Die boom was vir baie jare bekend as Acacia Karroo, en dit is een van Suid-Afrika se mooiste en bruikbare bome. Die soetdring is 'n integrale deel van ons land se geskiedenis wat gebruik was vir alles van vlotvaart tot naaldwerk en omheinings vir die huise van die koninklike Zoeloe-vroue.

Vachellia karroo het 'n afgeronde kroon wat relatief laag op die stam vertak. Dit is veranderlik in vorm en grootte en bereik 'n maksimum van ongeveer 12m waar daar goeie water is. Die blare is fyn van tekstuur en donkergroen.

Aptenia cordifolia

rooi brakvygie, brakvygie (Afr.); baby sun rose, red aptenia (Eng.)

Die glansende vetplant-agtige blare en helder pienk blomme is kenmerkend. Dit is 'n welbekende grondbedekker.

Die plant is immergroen en vinnig-groeiend ongeveer 250mm hoog. Die wortels is vleesagtig en dik. Die groen blare is vlesig, plat, hart-tot ovaalvormig, 60 x 25mm lang en wyd gespasieer in pare of enkelvoudig. Waterselle kom op die blaar oppervlak voor.

Gazania krebsiana

gousblom, botterblom (Afr.); terracotta gazania (Eng.)

Gazania krebsiana, voorheen bekend as *Gazania pavonia*, moet een van Namakwaland se bekendste en opvallende meerjarige plante wees.

Hierdie flambojante, veranderlike en veelsydige plant is die handelsmerk van die unieke landelike provinsies in Namakwaland (die wilde blomme streek in Suid-Afrika se westelike gedeelte) en die trots van die blomroete in Suid-Afrika.

Agapanthaceae

Agapanthus

Let op na die verskillende tipes, die blomme hang by *Agapanthus inapertus* maar nie by *Agapanthus praecox* en *Agapanthus africanus* nie.

Kom in blou en wit voor.

Lees meer:

http://pza.sanbi.org/plants/search/advanced?pow_page=family&name=Agapanthaceae

Anchusa capensis

vergeetmynietjie, ystergras, koringblom, ossetongblaar (Afr.); cape-forget-me-not, anchusa (Eng.)

Die *Anchusa capensis* is 'n kragtige kruid met lang stingels blou blomme wat uit klompe heldergroen blare opduik. Die lang, smal blare is sag, maar rof en harig wanneer dit aangeraak word. Elke plant het baie blomstingels wat tot 1 m hoog word. Die blare is eetbaar en word soos spinasie gaar gemaak. Die blommetjies is ook eetbaar en vertoon pragtig wanneer by slaai of nageregte gevoeg word as garnering.

Foto: <http://berkeleybutterflyblog.blogspot.com/2013/04/anchusa-capensis-summer-forget-me-not.html>

Clivia miniata var. *citrina*

geelboslelie (Afr.); yellow clivia, yellow bush lily,
lemon-colored natal lily (Eng.)

Clivia miniata var. *Citrina* is 'n meerjarige lente-blom met 'n kleurvolle geskiedenis. Die plant word oor die hele wêreld gekweek vir sy opvallende roomkleurige of ligte tot heldergeel trosse blomme.

Clivia groei in bosgebiede in Suid-Afrika (Oos-Kaap, Mpumalanga en KwaZulu-Natal provinsies) sowel as in Swaziland.

Gegewe geskikte toestande groei dit in groot klompe en is verrassend waterverstandig en hou van gefiltreerde son.

Aloe arborescens

kransaalwyn (Afr.); krantz aloë (Eng.)

Die kransaalwyn is 'n bate in enige tuin. Dit het groot pragtige blomme, aantrekklike blare, dekoratiewe vorm, en dit is maklik om te groei.

Dit is 'n wonderlike struik om in 'n groter tuin te gebruik, aangesien dit voëls lok, veral suikerbekkies in die winter. Dit vorm ook 'n beskermende skerm sodat dit gebruik kan word om eiendomsgrense natuurlik te beveilig.

Die blomme produseer volop nektar wat bestuiwende insekte en voëls lok en die dooie, gedroogde blare bied 'n tuiste vir baie insekte wat op hul beurt insekvretende voëls soos die kakelaar ook.

Die kransaalwyn is 'n lae onderhoud plant wat 'n redelike hoeveelheid verwaarlosing kan verdra en vereis matige water.

Buddleja saligna

kanferbos (Afr.); false olive (Eng.); witolien

Hierdie klein immergroen boom is rypbestand, droogtebestand, vinnig groeiend in die son en is een van ons veelsydigste bome. Dit het geurige wit blomme in die lente wat voëls, bye en skoenlappers lok. Die boom reageer goed op snoei en is ideaal vir formele gesnoeide heinings. Dit het nie-aggressiewe wortels wat dit baie aantreklik maak vir klein tuine, houers en bonsai. Plant 3 meter van geboue. Hierdie boom is baie morsig wanneer blomme begin afval

Tecomaria capensis (Bignoniaceae family)

kaapse kanferfoelie, trompetters (Afr.); cape honeysuckle, tecomaria (Eng.)

Tecomaria capensis is 'n aantreklike siertuinplant wat algemeen gebruik word vir skeiding en dekoratiewe doeleindes. Kaapse kanferfoelie groei vinnig en is 'n kruipende, veelstammige struik wat tot 2-3 m hoog kan groei en meer as 2,5 m wyd. Die plant reageer goed wanneer dit gesnoei word in 'n netjies bos of heining. Dit is 'n immergroen plant in warm streke, maar verloor sy blare in die koue. Bloeityd vir hierdie struik is wisselvallig en dit blom die hele jaar deur. Blomme is buisvormig in baie skynagtige blomkoppe en kleur wissel van rooi, diep oranje en geel na salm.

Barleria obtusa

bosviooltjie (Afr.); bush violet, barleria (Eng.)

Barleria obtusa 'n rankerige struik. Die grootte van die plant wissel van ongeveer een meter as 'n lae bosagtige plant in die oopte, terwyl skaduwee toestande lang spreivende takke aanmoedig wat 'n hoogte van twee meter bereik. Die blomme lok vlinders. Hierdie vinnig groeiende, verspreide struik is 'n moet vir rots- en klein tuine en floreer in die Wes-Kaapse winterreënvalgebied waar dit goed gedreineerde grondtoestande vereis. Voeg kompos by die grond om die plante 'n goeie hupstoot te gee. *Barleria obtusa* word maklik geproduseer van sade, steggies.

Fotos: www.randomharvest.co.za

Bauhinia galpinii

vlam-van-die-vlakte (Afr.); pride of de kaap (Eng.)

Met so naam kan mens vergewe word om te dink dat hierdie plant uit die Kaap kom. In werklikheid is dit vernoem na die De Kaapvallei, suid van Nelspruit in Mpumalanga in die noordoostelike streek van Suid-Afrika. Dit is egter veel meer wydverspreid en kan regoor die nat bosveldgebiede van die land gevind word.

Hierdie aantreklike struik met steenrooi blomme vanaf Desember is 'n somer-genot in baie tuine.

Hierdie spesie benodig ruimte, selfs al word dit gereeld gesny, en is nie geskik vir die klein tuin nie en kom tot sy volle reg in groot tuine en landgoede waar dit kan dien as 'n goeie versperring langs heinings en grense, maar dit hoef nie op hierdie manier in jou tuin gegroei te word nie. Met net 'n bietjie snoei kan dit maklik beheer word in 'n aantreklike klein boom of groot tuinstruik. Kyk uit vir hierdie plant op die middelmannelike net buite Mosselbaai en ook op pad na George toe, daar is baie van hulle. Blom in Januarie.

Carissa bispinosa

bosnoemnoem (Afr.); forest num-num (Eng.)

Carissa bispinosa is 'n baie geharde, immergroen, droogtebestande, stekelige struik. Dit het dik, rigiede, leeragtige, donkergroen, blink blare en harde Y-vormige dorings wat twee keer verdeel.

Mooi, wit, geurige blomme verskyn van Augustus tot Januarie, gevolg deur klein, aantreklike, rooi, eetbare vrugte wat voëls en skoelappers na die tuin lok.

Dit kan gegroei word in son of skaduwee en kan dien as 'n sekuriteits-verskansing. Reageer goed op snoei en maak 'n aantreklike heining.

Chrysanthemoides monolifera (herklassifiseer as *Osteospermum moniliferum*)

bietou, bosluisbessie, (Afr.); bietou, tick berry, bush-tick berry (Eng)

Voorheen *Chrysanthemoides monolifera*. Bietou is 'n immergroen blomstruik of klein boom, gewoonlik met wollerige, dowwe, getande, ovaal blare, maar met blink ronde blare in die subsp. rotundata, wat aan die Asteraceae-familie behoort. Dit is inheems aan Suid-Afrika en kom voor in die Duine Strandveld-habitat gebied.

Dodonaea viscosa var. *angustifolia*

sandolien, ysterbos (Afr.); sand olive (Eng.)

Hierdie bekende, immergroen droogte- en windbestande, inheemse plant kan in 'n struik groei, aangesien dit gewoonlik meerstammig is, of 'n klein boom wanneer die onderste takke gesnoei word. Die bas is liggrys en fyn geskeur. Die droë blare is blink liggroen bo en ligter groen onder. Die blomme is klein, geelgroen en word gevolg deur dekoratiewe trosse geel of rooierige vrugte met papiervlerke. Blomme word vanaf April tot Augustus (herfs-winter) geproduseer.

Dit is 'n vinnig groeiende plant wat 'n sanderige substraat verkies; Wanneer dit goeie grond en baie water gegee word, benodig dit minimale water wanneer eers gevestig is.

Foto: Wikipedia

Diospyros dichrophylla

gewone sterappel, gifsterappel (Afr.); poison star-apple (Eng.)

Die gewone sterappel wissel van 'n medium struik na 'n klein boom met digte blou donkergroen blare. Dit is 'n uitstekende, veelvoudige, kusboom wat ook as 'n heining kan dien. Die vrugte is 'n afgeronde, effens afgeplatte bessie tot 3 cm in deursnee, met 'n digte oranje-geel, fluweelagtige laag. Vrugte word ryp van Maart tot Oktober en word algemeen as giftig beskou.

Hierdie plant is beperk tot die somerreënvalgebiede van Suid-Afrika en kan ligte ryp en temperature tot 39°C verdra.

Geranium incanum

horlosies, vrouetee, bergtee, (Afr.); carpet geranium
(Eng.)

Bergtee kan effektief as 'n kleurvolle fokus op die rant van 'n bedding gebruik word. Dit is ook baie aantreklik wanneer dit oor mure of tuinpaadjies en trappe hang. Hierdie plant word tradisioneel gebruik om 'n medisinale tee uit die blare te maak wat gebruik word om verligting te bied vir blaasinfeksie en ander vroue probleme. (L.W. hierdie is nie mediese raad nie!).

Grewia occidentalis

kruisbessie (Afr.); cross-berry, four-corner (Eng.)

Grewia occidentalis is 'n dekoratiewe tuinplant wat beide ryp en droogte-gehard is en kan in volle son of skaduwee geplant word.

Die kruisbessie het blink, diep groen blare, pers blommetjies en kenmerkende, amper vierkantige eetbare vrugte. In sy natuurlike habitat kan die kruisbessie lang ranke maak, maar wanneer hy in die tuin versorg word en mooi gesnoei word vorm die kruisbessie 'n mooi digte agtergrond struik. Skaam voëls soos janfrederikke en vrugte-vreters word na die struik gelok en die blommetjies is veral aantreklik vir vlinders.

Gymnosporia buxifolia

gewone pendoring, pendoring, stinkdoring,
lemoendoring (Afr.); piket thorn, (Eng.)

Gymnosporia buxifolia is 'n baie aantreklige plant wanneer dit in blom is en kan met tyd in 'n interessante klein boompie groei.

Dit kan gesnoei word om 'n digte, stekelrige, immergroen heining te vorm. Dit is 'n koue en droogte-geharde plant en sal goed groei in gebiede wat geneig is tot hierdie toestande.

Lessertia frutescens

kankerbos, blaasbossie, blaas-ertjie, eendjies,
gansiekeurtjie, klappers, hoenderbelletjie (Afr.);
sutherlandia, cancer bush, balloon pea (Eng.)

Hierdie plant se naam kom van sy vals reputasie om kanker te kan genees. Die klapper en hoenderbelletjie naam is afkomstig van die saad, wat blaasvormig is. Die plant kom voor in droëer dele van die land vanaf die Wes-Kaap en op teen die weskus tot sover as Namibie en Botswana, asook in die westelike Karoo en die Oos-Kaap.

Leonotis leonurus

wildedagga, duiwelstabak (Afr); wild dagga, lion's ear, leonotis (Eng.)

Hierdie plant is 'n gunsteling onder tuiniers met sy kleurvolle vertoning in die somer en die plant se aantrekkingskrag vir suikerbekkies. Die plant dra blomme vir lang periodes en dit kom voor in savanna en tussen rotse. Dit is wydverspreid maar meer prominent in die oostelike en suidelike kusstreke.

Plant wildedagga in vol son en verskaf genoeg water gedurende die groeiseisoen, sny terug gedurende laat-winter.

Lobelia erinus

Lobelia

L. erinus is inheems aan Suider-Afrika en floreer in verskillende klimaat. In blombeddings skep dit 'n pragtige, sagte rand. Alhoewel die kleure oorwegend blou is, kom pers, middernagblou, middelblou, ligblou, ligpers, pienk en wit in die palet voor.

Lobelia moet in die volle oggendson geplant word, want dit hou van 'n bietjie middagskadu. Hulle verkies grond wat ryk is aan organiese materiaal, daarom is dit belangrik dat kompos by die grond gevoeg word voordat dit geplant word. Hou die grond klam, maar nie nat nie. Lobelia hou nie daarvan om droog te word nie.

Nemesia strumosa

balsa mienie, leeubekkie, rooileeubekkie (Afr.);
nemesia (Eng.)

Nemesia word huidiglik as 'n amper bedreigde spesie gelys. Hierdie spesie het meer as 80% van sy habitat aan koringverbouing verloor asook uitheemse plante wat hulle verstrengel.

Hierdie opvallende eenjarige kom in geel, oranje, pienk, room, rooi, rooipienk of wit voor. Op sy eie is dit in staat om 'n mengelmoes van kleure te skep wat tipies is van die Namakwalandse landskap. Dit is goed geskik vir die sonnige klein tuin, potte en groter tuine.

Ochna serrulata

fynblaarrooihout; rooihoutbos (Afr.); mickey mouse bush (Eng.)

Dit is beslis 'n struik wat elke tuinier in hul tuin moet hê, nie net as gevolg van sy pragtige geel blomme nie, maar ook as gevolg van die aantrekklike vrugte. Dit is blink swart en bessie-agtig, hang onder helderrooi kelkblare op 'n manier wat lyk soos die gesig van Mickey Mouse, vandaar die algemene naam Mickey Mouse.

Ochna serrulata is 'n klein struik wat van 1 tot 2 m hoog is, maar groei soms tot 6 m sodat dit ook 'n klein boom genoem kan word. Hierdie pragtige struik is bedek met geurige geel bloeisels in die lente (September tot November), elke blom ongeveer 20 mm in deursnee. Alhoewel die kroonblare redelik gou val, lewer hulle 'n uitstekende vertoning terwyl hulle oop is.

Foto: Wikimedia C, Forest Starr & Kim Starr

Olea europaea var. africana

olienhout (Afr.); wild olive (Eng.)

Die wilde olyf is ryp, droogte- en windbestand en word beskou as 'n klein vrugtige subspesie van die kommersiële olywe.

Olea europaea subsp. *africana* is 'n netjies gevormde immergroen boom met 'n digte verspreidende kroon (9 x 12 m) van glansend grysgroen tot donkergroen blare. Blare is grysgroen tot donkergroen bo en gryserig onder. Die growwe, grys bas skil soms af in repies.

Foto: Random Harvest

Colpoon compressum (Voorheen *Osyris compressa*)

pruimbos, jakkalspruim, bessiebas, looibos (Afr.); cape sumach, coastal tannin bush (Eng.)

'n Dekoratiwe struik wat ook tot 'n klein bosagtige boom kan groei, soms so hoog as 5 meter. In die Kaap blom die plant van Desember tot Junie en dra rooi tot swart vrugte.

Dit is 'n hemi-parasitiese plant, met ander woorde 'n plant wat sy eie voedsel (deur fotosintese) kan produseer, maar ook sy voeding kan verkry deur 'n geskikte gasheerplant deur middel van parasitisme.

Hierdie plant floreer in sanderige toestande en is 'n belangrike grondstabilisator in kusduinstelsels.

Polygala myrtifolia

septemberbossie, augustusbossie, blouertjie, langelede (Afr.); september bush (Eng.)

Die septemberbossie is 'n aantrekklike immergroen geharde struik geskik vir kus tuine, fynbos tuine, lae instandhouding en wateragtige tuine. Die struik dra aan en af mooi ligpers blomme dwarsdeur die jaar waarvan die meeste in die lente, vandaar die name Augustusbossie en Septemberbos.

Foto: <https://www.earth.com/earthpedia/plant/en/osyris-compressa/>

Pterocelastrus tricuspidatus

kershout, kersiehout, rooikersiehout, witpeer, witpeerhout (Afr.); candlewood, cherrywood (Eng.)

Kershout is geklassifiseer as 'n klein tot medium boom wat normaalweg groei tot tussen 3 en 7 m in hoogte.

Die boom is immergroen, klein, wit geurige blomme verskyn van Julie tot November en lok bye en insekte.

Die aantreklike Kershout is aanpasbaar en verdraagsaam vir 'n wye verskeidenheid toestande. Dit is 'n taamlik geharde boom, rypbestand en kan in kusgebiede groei.

Phygelius capensis

kaapse rivierklokkie (Afr.); cape fuchsia (Eng.)

Die kaapse rivierklokkie is 'n geharde struikgewas wat in nat en klam gebiede sal groei, asook normale tuin toestande. Dieprooi, buisvormige, hangende blomme word in die somer geproduseer.

Phygelius capensis groei in son of semi-skaduwee. Snoei terug na blomtyd om dit netjies te laat lyk.

Foto: Wikipedia

Rhamnus prinoides

blinkblaar, camdeboostinkhout (Afr.); african dogwood, camdeboo stinkwood (Eng.)

Die blinkblaar stinkhout is 'n digte struik of 'n klein boom wat tot 4,5 m hoog word. Die jong boom se blare is liggroen en baie donker en blink is wanneer dit volwasse is.

Die onopvallende blomme is groen, in klein trosse in die oksels van die blare. Blomtyd is tussen November en Januarie en die vrugte is omtrent die grootte van 'n ertjie (ongeveer 5 mm in deursnee), rond en duidelik verdeeld in drie kompartemente.

Rumohra adiantiformis

seweweeks varing (Afr.); seven weeks fern (Eng.)

Die seweweeks varing is 'n pragtige, risoom kruipende varing met groot, leeragtige, diepgroen blare wat 'n skaduryke, vogtige posisie benodig en is 'n gewilde tuinplant wat natuurlik in die Suid-Kaap voorkom.

Foto: [Forrest & Kimm Star](#)

Rhus laevigata (her-klassifiseer as *Searsia laevigata*)

duinetaaibos (Afr.); dune taaibos (Eng.)

Die blinktaaibos is 'n klein, bosagtige, immergroen kusstruik maar kan ook groei tot 'n klein (4 m hoë) boom. Dit lyk baie soos die naaste familielid *Rhus glauca*, maar het groter blare. Die plant dra ronde blink. vrugte wat voëls lok. Die naam taaibos verwys na die taai en veerkragtige karakter van die takke.

Rhus lucida (her-klassifiseer as *Searsia lucida*)

blinktaaibos, slaptaaibos (Afr.); glossy crowberry,
glossy currant, glossy wild currant (Eng.);

Hierdie is 'n veelsydige immergroen struik of klein boom met aantreklike blink blare en romerige wit blomme, wat gevolg word deur groen vrugte wat ryp word tot rooibruin en deur voëls geniet word.

Dit kan tot 2-3 m hoog groei of soms as 'n klein boom tot 5 m lank. Dit is regop takke met 'n verspreiding van tot 4 m.

Rubiaceae inerme (herklassifiseer as *Canthium inerme*)

gewone bokdrol, doringels (Afr.); turkey-berry, Cape date (Eng.)

Die doringklipels of bokdrol is 'n algemene, klein tot middelgroot boom wat voorkom vanaf Kaapstad tot in die Lebomboberge van Mpumalanga en eSwatini.

Die boom groei in kusstruikbos en woude. Dit kan verskeie stamme hê. Die takke vorm teenoorgestelde pare wat reghoeke met mekaar maak. Die takke dra dikwels stewige dorings wat 7–8 cm lank kan word. Die blare is glansend, liggroen en haarloos, met 'n sagte, leeragtige tekstuur. Dit kry roomkleurige tot geelgroen blommetjies in digte okselstandige trosse tot 3 cm in deursnee.

Foto: The Plant Library

Salvia aurea

**bruinsalie, sandsalie, strandsalie, geelblomsalie (Afr.);
golden sage, beach sage, dune sage, sand sage (Eng.);**

Voorheen *Salvia africana-lutea*. Strandsalie is 'n uitstekende keuse vir kustuine, want dit verkies ligte, goed gedreineerde grond en volle son, verdra sterk wind, en is bestand teen droogte. Snoei gereeld om 'n mooi vorm te behou, maar met ouderdom, gewoonlik na ongeveer vyf jaar of meer, is 'n opbou van hout onvermydelik en is die plant nie meer so aantreklik nie. Op hierdie punt is dit beter om weer met 'n jong plant te begin.

Hierdie salvia maak 'n fyn rotsskermplant en die grysbruin effek van sy blare en blomme vorm 'n aangename kontras met die meer algemene groen plantegroei van 'n tuin. Dit is ook geskik vir 'n informele randakkers. Dit is nuttig om 'n mengsel van somer en winter blomsalvia spesies te plant, met die hoër spesies agter en laer spesies voor. Op hierdie manier kan jy die hele jaar deur blomme, bye, suikerbekkies en Kaapse tiptolle in jou tuin hou.

Sideroxylon inerme

witmelkhout, melkhoutboom, melkbessie (Afr .); white milkwood (Eng.)

'n Klein tot medium immergroen boom, wat tot 'n hoogte van 10-15 m groei. Die boom het 'n groot, digte, afgeronde kroon. Die boom wat gedurende die somer en herfs (November tot April) blom se klein, groen-wit blomme het 'n sterk, onaangename reuk (nat tekkies of suurmilk reuk). Die boon dra klein pers-swart ronde vlesige vrugte, en soos die blare, bevat dit 'n melkagtige sap. *Sideroxylon inerme* is wydverspreid op berge en is nie 'n bedreigde spesie nie. Dit is egter een **van Suid-Afrika se Beskermdde Bome**, wat beteken dat geen melkhout beskadig, geskuif of gekap kan word nie. ***Sideroxylon inerme* is 'n beskermdde spesie in Suid-Afrika waarvan drie bome tot Nasionale Monumente verklaar is.**

Een van hierdie is **in Mosselbaai geleë en word die 'Poskantoor Boom' genoem en is geleë by die Diaz Museum.** Portugese soldate in 1500 het 'n skoen aan die boom vasgebind wat 'n brief bevat het wat die verdrinking op see van Bartholomew Dias beskryf het. Daar word gesê dat hierdie boom 600 jaar oud is.

Tarchonanthus camphoratus

vaalbos, wildekanferbos (Afr.) ; camphor bush (Eng.)

Hierdie interessante klein boom met sy aantreklike grys blare is veral geskik vir moeilike omstandighede. Dit was 'n baie veranderlike en wydverspreide spesie wat van die kus tot droë binnelandse gebiede voorgekom het. Die spesie is egter in 2002 in 5 verskillende spesies verdeel.

Tarchonanthus camphoratus is 'n boom wat hoofsaaklik voorkom in droë binnelandse tuine in die noorde van die land en *Tarchonanthus littoralis* groei aan die kus.

Tulbaghia simmleri

soetwildeknoffel, (Afr.); sweet wild garlic, sweet garlic, fragrant tulbaghia (Eng.);

Soetwildeknoffel is 'n dekoratiewe plant met soet, geurige blomme en dit is maklik om te groei.

Let daarop dat *T. simmleri* blare in vergelyking met *Tulbaghia violacea* (Wilde Knoffel), wyer en dikker is en nie so sterk ruik nie.

Dit is 'n regop, klompvormende, immergroen meerjarige met 'n bolvormige stam wat tot 250 mm groei. Dit blom in die lente deur tot herfs (September tot Mei) in sy somerreënval-habitat, terwyl dit in Kirstenbosch, met sy winterreënvalklimaat, in die wintermaande van Mei tot die lente in September blom.

Virgilia oroboides

keurboom (Afr.); blossom tree, amaqua tree (Eng.)

'n Keurboom is die perfekte boom vir 'n nuwe, kaal tuin omdat dit so vinnig groei, dit duur net twee of drie jaar voordat dit skaduwee of 'n skerm skep, en die wind filter. Dit is ook 'n perfekte pionierspesie waar dit geplant is met trae groeiende spesies soos melkhout, wat skadu en windbeskerming bied. Die gewilde Keurboom bied 'n ligte skaduwee en dit lyk skouspelagtig waar dit geplant word, en is geskik vir klein en groot tuine.

V. oroboides 10 tot 15 m hoog word. As die bome jonk is, is die bas glad en silwergrys, maar met volwassenheid word dit grys en grof. Die bloeisels van *V. oroboides* is pienk tot wit en die blomme is ryk aan nektar wat insekte en voëls lok.

Inheems en aard goed op die Landgoed

Die plante wat hierna volg word ook aanbeveel vir oorweging aangesien dit inheems is en reeds op die landgoed gevestig is.

Inheemse plantegroei is die plantsoorte wat natuurlik in die land voorkom terwyl plaaslike plantegroei natuurlik in die Mosselbaai-omgewing voorkom. Plaaslike spesies pas vinniger aan en floreer hier omdat dit in die plant se natuurlike omgewing voorkom. Hierdie plante vereis ook nie baie water nie en benodig soms geen kunsmis nie.

Deur reg te plant verseker ons dat ons die Landgoed aantreklik maak vir inheemse diere soos die veldmuise en muishonde asook vir insekte en voëls wat natuurlik hier voorkom.

Aloe maculata All.

bontaalwyn (Afr.); soap aloe (Eng.)

Alhoewel hierdie eintlik 'n somerplant is, is dit geskik vir gebruik in alle seisoene. Daar is altyd iets besonder, tot in die middel van die winter, wanneer die rooi en geel tot oranje blomme uitstaan teen die agtergrond van verbeleikte gras. Die stadig-groeiende bontaalwyn is 'n uitstekende fokuspunt vir 'n rotstuin en moet aangeplant word in goed gedreineerde grond, aangevul met kompos.

Cleretum bellidiforme

bokbaaiwygie, sandwygie, skilpadkos, ysplant (Afr.);
buckbay-wygie, livingstone bokbayfig, livingstone daisy
(Eng.)

Cleretum bellidiforme, voorheen *Dorotheanthus bellidiformis*, is een van Suid-Afrika se bekendste veldblom-uitvoere.

Hulle word wêreldwyd gekweek vir hulle skitterende blink blomme in 'n verskeidenheid kleurkombinasies.

Hierdie sonliewende eenjarige vetplante is ideaal geskik vir randakkers en saai hulle self vryelik.

Dais cotinifolia

kannabas (Afr.); pompon tree (Eng.)

'n Klein boom wat 'n ronde kroon met blinkblou-groen blare het en groei net tot sowat 6 meter hoog. Van November tot Desember verskyn geurige, pienk blomme in trosse wat skoenlappers lok. Die boom vereis min onderhoud en min water. Hierdie boom is geskik vir klein tuine, kan langs opritte en selfs in die middel van 'n grasperk geplant word.

Helichrysum petiolare

kooigoed (Afr.); silver bush everlasting, licorice plant (Eng.)

Helichrysum petiolare is maklik om te groei. Die plant is droogtebestand en die heuninggeurige blomme lok 'n verskeidenheid bestuiwende insekte, insluitend heuningbye.

Kooigoed groei in beide son en skaduwee en benodig goed gedreineerde grond en verdra droë toestande. Dit kan in baie vogtige grond verrot. Gereelde snoei help om die plant in 'n kompakte vorm te hou.

Die sade is klein, liggewig en word deur die wind versprei.

Leucospermum cordifolium

speldekussing, bobbejaanklou, luisiesboom, luisiesbos (Afr.); pincushion (Eng.)

Leucospermum cordifolium behoort tot die protea-familie en is inheems aan Suid-Afrika. Hulle is immergroen struik en gewild as snyblomme.

Speldekussings groei in suur arm grond in 'n redelik klein gebied in die Suid-Wes-Kaap, van die Kogelberg tot by die Soetanysberg naby Bredasdorp. Hulle vorm deel van die Kaapse Blommeryk en word slegs in die winterreënvalgebied met sy nat winters van Mei tot September en warm, droë somers van Desember tot einde Februarie gevind.

Leucospermum praecox

Mosselbaai speldekussing, speldekussing (Afr.);
Mosselbay pincushion, large tufted pincushion (Eng.)

Bewaringsstatus

Leucospermum praecox word as kwesbaar op die huidige rooi data lys gelys.

Dit kom oor 'n groot gebied voor, maar sy habitat word vinnig verminder as gevolg van die uitbreiding van boerderyaktiwiteite.

Verspreiding en habitat

Leucospermum praecox kom voor tussen Albertinia en Mosselbaai tot so ver as Riversdale.

Plectranthus neochilus

knoffelsalie (Afr.); lobster flower (Eng.)

Die knoffelsalie is 'n aantreklike laag groeiende grondbedekker met groen-grys vleesagtige blare. Die blare van die plant het 'n sterk knoffel geur, vandaar die noemnaam knoffelsalie. Die plant dra interessante perskleurige blomme op lang stingels.

Die plant benodig nie baie water nie en groei ook mooi in potte.

Portulacaria afra

spekboom; olifantskos (Afr.); porkbush, elephant's food (Eng.)

Portulacaria afra is 'n geharde, immergroen, klein boom of struik met mooi, sappige blare en robynrooi takke. Die blare het 'n aangename suur geur en kan in slaaie gebruik word. Van Oktober tot Januarie, na reën, is dit bedek met helder pienk tot rooskleurige ligpers, nektarryke blomme. Die 3-vlerk ornamentele vrugte lyk soos pienk lanterns. Plant in goed gedreineerde grond in son of skaduwee. Dit maak 'n pragtige houerplant en bonsai. Gebruik dit om 'n aantreklike geknipte heining te skep. Die plant lok bye en word gesien as 'n hulpverlener aan die planeet aangesien dit een van die beste bome is om koolstof uit die atmosfeer te absorbeer.

Podocarpus falcatus

outeniekwageelhout (Afr.); outeniqua yellowwood (Eng.)

Hierdie vinnig groeiende, majestueuse boom met sy elegante vorm is beslis 'n boom vir alle seisoene en al die tuine. Dit is 'n uitstekende houerplant en kan ook versier word en gebruik word as 'n binnenshuise Kersboom.

Die outeniqua geelhout is een van slegs sewe Gymnosperm families wat in Suid-Afrika voorkom, en is 'n beskermde boom.

Hierdie hoë, immergroen boom kan 'n hoogte van 45 m in die natuur bereik, maar gelukkig bereik dit nooit die groot hoogte in tuinverbouing nie. Die bas is interessant, glad en geriffeld op jonger stamme. Manlike en vroulike keëltjies kom voor op verskillende bome. Die groot, geel, vlesige vrugte neem 'n jaar om ryp te word en hang van die takke af in trosse.

Hierdie boom kom voor vanaf die suidelike Kaap, noordwaarts tot by die Limpopo en ook ooswaarts na Mosambiek.

Ryp vrugte word geëet deur vlermuise, bosvarkies, vrugte-voëls. Die groot, digte kroon is dikwels 'n nesplek vir verskeie voëls.

Salvia africana-lutea.

blousalie, bloublomsalie, Afrikaansesalie, perdesalie, wildesalie (Afr.); blue African sage, blue sage, wild sage, African sage, purple sage (Eng.)

Salvia africana is ;n dekoratiewe aromatiese struik met medisinale eienskappe. Hou dit netjies en teruggesnoei en dit sal jou beloon met blomme amper die heel jaar deur.

Tarchonanthus littoralis

kuskanferbos (Afr.); coastal camphor bush (Eng.)

T. littoralis, kamferbosbos word die maklikste van die ander onderskei deur sy veel groter, skuinsvormige, elliptiese tot nou elliptiese blare.

Dit is 'n struik tot 'n klein boom wat langs die kus voorkom. Die blare is grys-groen met fyn kreukels aan die bokant, witterig en viltagtig aan die onderkant en gaafrandig tot fyngetand. Indien die blare gekneus word ruik dit aromaties. Die boom lyk baie soos die kanferbos.

Vachellia sieberiana woodii

papierbasdoring (Afr.); paperbark thorn (Eng.)

Voorheen *Acacia sieberiana* var. *Woodii*. Met sy digte, wydverspreide blare, 'n afgeplatte kroon en vlamme bas, word *Vachellia Sieberiana* maklik geïdentifiseer. Die sagte, geurige blomme is opvallend teen die diepgroen, veeragtige blare.

Die papieragtige bas is besonder aantreklik en skil af. Die bas is hoogs ontvlambaar en sensitief vir vuur, (so miskien is dit die beste om nie 'n braai daaronder te bou nie).

Hierdie boom bly immergroen in 'n klam habitat, maar in koeler of droër dele is dit meer gewoonlik half- of heeltemal bladwisselend. Die boom dra peule wat 'n muf of vrugtige reuk het, is 100 tot 200 mm lank en is ryp in die herfs.

Vachellia sieberiana is 'n gewilde plek vir neste vir baie voëls, en is 'n ware supermark vir 'n verskeidenheid voëls, kewers, skoenlappers, bye en ander insekte.

Beskermdde plante

Sideroxylon inerme

witmelkhout, melkhoutboom, melkbessie (Afr.); white milkwood (Eng.)

Beskermdde boom

Dit is baie belangrik dat eienaars beseft dat die witmelkhout of melkhoutboom, waarvan baie op die Landgoed voorkom, een van Suid-Afrika se beskermdde bome is. **Melkhout bome mag dus nie sonder toestemming verwyder, geskuif of gesnoei word nie.**

Die Landgoed Bestuurder (of 'n verteenwoordiger wat deur die trustees aangestel is), mag wel onder die spesifieke terme van 'n lisensie wat deur Natuurbewaring uitgereik is, hierdie bome snoei.

Huiseienaars moet asseblief kennis neem hiervan en sorg dat kontrakteurs of huurders wat op die perseel om hulle dele werk, bewus is hiervan.

Streng boetes geld indien die natuurbewarings-voorskrifte hierbo nie aan gehoor gegee word nie.

Dit is ook belangrik om te beseft dat al het jy self die beskermdde boom aangeplant, dit steeds nie beskadig of verwyder mag word nie.

Indringers & uitheemse plante

Indringer plante verplaas nie net inheemse plante nie, hulle kan ook die habitat vir die inheemse diereryk verander, dit kan plaaslike plante of diere uitwis en dit kan selfs ekologiese rampe veroorsaak. Die gevolg is dat daar 'n negatiewe impak is op ekosisteme waarop mense, plante en diere afhanklik is vir hul bestaan asook hul welsyn.

Indringerspesies word deur die betrokke Minister verklaar. 'Indringerspesies' word gedefinieer as spesies waarvan die vestiging en verspreiding buite sy natuurlike verspreidingsarea voorkom.

- a. ekosisteme, habitats of ander spesies bedreig of aantoonbare potensiaal het om ekosisteme, habitats of ander spesies te bedreig; en
- b. kan lei tot ekonomiese of omgewingskwessies of skade aan die mens se gezondheid.

Artikel 73 (2) (b) van die NEMBA bepaal dat 'n persoon wat die eienaar van grond is waarop 'n genoteerde indringerspesie voorkom, moet stappe neem om die genoteerde indringerspesies te beheer en uit te wis en te voorkom dat dit versprei. 'Beheer ' word in NEMBA omskryf as "om te bekamp of uit te wis of waar sodanige uitwissing nie moontlik is nie, om die herhaling, herstelling, hergroei, vermenigvuldiging, voortplanting, wedergeboorte of verspreiding van 'n indringerspesie te voorkom".

Vir 'n lys van verklaarde indringerspesies, sien <http://www.invasives.org.za/plants/plants-a-z>.

Vir meer inligting, sien ook:

http://www.botanicalsociety.org.za/BranchesAndGardens/_layouts/15/osssearchresults.aspx?u=http%3A%2F%2Fwww%2Ebotanicalsociety%2Eorg%2Eza%2FBranchesAndGardens&k=myoporum

Indringerplante word geklassifiseer volgens NEMBA (National Environmental Management: Biodiversity Act) onder die volgende kategorieë:

Kategorie 1a: Indringerplante wat uitgeroei moet word. Enige vorm van handel of aanplanting word streng verbied.

Kategorie 1b: Indringerplante wat beheer en waar moontlik, verwyder en vernietig moet word. Enige vorm van aanplanting of handel word streng verbied.

Kategorie 2: Indringerplante of plante wat gereken is om potensiële indringers te wees en waarvoor 'n permit benodig word vir beperkte gebruik. Kategorie 2 sluit in ingevoerde spesies wat kommersieel verplant word soos denne, wattel en bloekom.

Kategorie 3: Indringerplante wat mag aanbly in goedgekeurde areas of provinsies. Verdere aanplanting, kweking of handel daarin word egter verbied.

Sien

https://www.environment.gov.za/sites/default/files/docs/publications/alienandinvasivespecies_booklet.pdf

Verskeie indringerplante groei alreeds op die landgoed en volgens wet moet sulke indringerplante verwyder word.

Indien 'n inwoner 'n indringer plant waarneem moet die ligging en foto van die plant, waar moontlik, aan die Landgoed Bestuurder rapporteer word.

Kyk uit vir:

- Bloekom (*Eucalyptus grandis*)
- Doringturksvy (*Opuntia ficus-indica*)
- Goudwilger / Port Jackson (*Acacia saligna*)
- Gom dagga / Tick-berry (*Lantana camara*)
- Rooikrans/Rooipitjie (*Acacia cyclops*)

Acacia cyclops

rooikrans (Afr.); red eye (Eng.)

Status

NEMBA indringer kategorie 1b

Rooikrans is 'n immergroen struik 1,5 tot 4 meter hoog. Dit plant het langwerpige reguit heldergroen blare met prominente parallelle are oor die lengte van die blare. Die plant blom heeljaar deur (maar hoofsaaklik tussen Oktober en Februarie) met helder geel blomme. Die saad kom voor in verwronge peule en die saad is swart met 'n helder rooi kraag (dus die rooi krans benaming).

Oorsprong

Suidwes Australie

Waar in Suid-Afrika is dit 'n probleem?

Kusstreke vanaf die Kaapse skiereiland tot by die Oos-Kaap.

Hoe versprei dit?

Voels en diere

Hoekom is dit 'n probleem?

Dit verdring inheemse plante en verhoog die intensiteit van veldbrande.

Acacia saligna

goudwilger (Afr.); port jackson (Eng.)

Status

NEMBA indringer kategorie 1b

'n Immergroen boom van 3 tot 7 meter hoog met blou-groen blare wat heldergroen word. Helder geel blomme kom voor vanaf Augustus tot November. Die vrugte is bruin peule met geharde, witterige rande.

Oorsprong

Australie

Waar in Suid-Afrika is dit 'n probleem?

Wes- en Oos-Kaap.

Hoekom is dit 'n probleem?

Dit verdring inheemse plante.

Eucalyptus grandis

bloekomboom, salingabloekom (Afr.); eucalyptus, gum-tree (Eng.)

Status

NEMBA indringer kategorie 1b

'n Groot tot massiewe boom wat groei in waterlope, woudrande en grasveld. Dit kan tot 55 m hoog word. Die boom het growwe bas wat afskilfer in lang repe om die gladde, liggrys of wit onderbas te ontbloot. Die blare is enkelvoudig, lansvormig, donkergroen aan die bokant en leeragtig. Die blommetjies is roomkleurig met uitstaande meeldrade en lok veral bye. Die boom se vrug is 'n klein, peervormige kapsule. Die boom is vrygestel vir bestaande plantasies vir kommersiële gebruik.

Oorsprong

Australie

Waar in Suid-Afrika is dit 'n probleem?

Rivieroewers en bewaringsgebiede, fynbos, grasveld, savanne, Albany-ruigte, woudegebiede en Indiese Oseaan kusstrook.

Hoekom is dit 'n probleem?

Diep watersoekende wortelstelsel – groot probleem in waterskaars areas.

Lantana camara

gewone lantana; gomdagga (Afr.); lantana, bird's brandy; cherry pie; tick-berry (Eng.),

Status

NEMBA indringer kategorie 1b

'n Spreiende struik wat tot 2 meter hoog groei. Stamme is bedek met kort, ferm hare en gedraaide dorings. Blare is donker groen bo en ligter onder. Die blare gee 'n sterk reuk af wanneer dit gepars word. Rooi, pienk, oranje en geel of wit blomme kom voor in kompakte, plat blomknoppe, gewoonlik met alle kleure in dieselfde blomknop, en die blomme verskyn tussen September tot April. Blink groen vruggies verskyn wat pers-blou verkleur. ***Die plant is giftig.***

Oorsprong

Sentraal en Suid-Amerika

Waar in Suid-Afrika is dit 'n probleem?

Wes-Kaap, Oos-Kaap, KwaZulu Natal, Mpumalanga, Limpopo, Noordwes

Hoekom is dit 'n probleem?

Dit verdring inheemse plante. ***Giftig vir mens en dier.***

Opuntia ficus-indica

boereturksvy, grootdoringturksvy doringturksvy (Afr.);
mission prickly pear, sweet prickly pear (Eng.)

Status

NEMBA indringer kategorie 1b

'n Vetplant-agtige, vertakte struik of boom tot 3 meter hoog, wat met tyd 'n stewige stam maak. Aantreklike blomme in helder geel of oranje verskyn vanaf Oktober tot Desember. Die eetbare vrugte is bedek met klein dorings.

Oorsprong

Sentraal Amerika (Meksiko)

Waar in Suid-Afrika is dit 'n probleem?

Alle provinsies

Hoekom is dit 'n probleem?

Infestasies verminder weiveld en toegang vir diere. Die hoogs irriterende dorings veroorsaak dat diere se vermoë om te wei bekamp kan word.

Anredera cordifolia

madeira ranker (Afr.); Madeira vine, milkwood, lamb's tails, mignonette vine, jalap, potato vine (Eng.)

Status

NEMBA indringer kategorie 1b

'n Rankplant met hartvormige blare en lang stingels.

Oorsprong

Suid Amerika (Brasilie, Bolivia, Kolombie, Ecuador, Peru, Argentinie, Paraguay en Uruguay)

Waar in Suid-Afrika is dit 'n probleem?

Wes-Kaap, Oos-Kaap, KwaZulu Natal, Gauteng en Mpumalanga

Hoekom is dit 'n probleem?

Hierdie ranker kan ander plante heeltemal oorgroei. Dit verminder lig vir die inheemse plante en kan die vernietiging daarvan veroorsaak. Hierdie ranker is kommerwekkend algemeen op die Landgoed. Dit kan 1 meter groei in slegs vier dae en kan meer as 10 meter hoog en wyd groei, om sodoende bome en struik in geheel te bedek.

Uitheems

Wat om definitief nie te plant nie.

In die verlede het tuiniers advies van kwekerie aanvaar en baie uitheemse plante het met die verloop van jare hulle indringer-neigings begin wys. Gelukkig het baie verander en ons het almal baie geleer en veel meer ondersoek - veral in die afgelope twintig jaar, is gedoen aangesien ons gesien het dat ons natuurlike gebiede verwoes word deur vervuiling van indringerspesies.

Wees asseblief versigtig wanneer jy uitheemse plante op die Landgoed plant. Uitheemse plante verdring die fynbos, skep 'n brandgevaar, vereis meer water en benodig toegevoegde voeding aangesien die arm grond nie die plante van natuurlike voeding kan voorsien nie.

Hierna volg beskrywings van 'n klompie uitheemse plante wat ons mettertyd wil verwyder op die Landgoed en raai inwoners aan om maar liever nie hierdie plante aan te plant nie.

Passiflora edulis

grenadella (Afr.); Purple granadilla, yellow passion fruit (Eng.)

Status

Uitheems

'n Ranker en ornamentele plant wat eetbare vrugte dra.

Oorsprong

Suid-Amerika

Waar is dit 'n probleem?

Wes-Kaap, Oos-Kaap, Limpopo, Noordwes, KwaZulu Natal en Mpumalanga

Hoekom is dit 'n probleem?

Die plant rank en kompeteer met inheemse woude en plantasie spesies.

Pennisetum setaceum

pronkgras (Afr.); fountain grass (Eng.)

Status

NEMBA kategorie 1b

'n Welige gras met veer-agtige bopunte, gewoonlik pers of rooskleurig.

Oorsprong

Noord-Afrika

Waar in Suid-Afrika is dit 'n probleem?

Wes-Kaap, KwaZulu Natal en Gauteng

Hoekom is dit 'n probleem?

Dit groei in versteurder grond langs hoofpaaie met die potensiaal om te versprei na aanliggende natuurlike veld.

Yucca filamentosa, *Yucca flaccida*

adam se naald (Afr); adam's needle (Eng.)

Status
Uitheems

Oorsprong

Suidoostelike VSA

Waar is dit 'n probleem?

Wes-Kaap, Oos-Kaap, KwaZulu Natal

Hoekom is dit 'n probleem?

Yukkas groei welig en ongehinderd aangesien daar geen natuurlike vyande hier voorkom nie. Die plante vertoon baie mooi en komplimenter die boustyl op die Landgoed maar die plant maak risome wat verreikend uitsprei en later aan staan die plante vervuil, somer in die veld ook. Voëls is lief om aan die blomme te eet en so versprei hulle ook die saad van hierdie uitheemse plant.

